

Miljømæssige og økonomiske konsekvenser for forskellige erhverv

Konsekvenserne af et olieudslip rammer ikke alene faunaen – også de erhverv, der har tilknytning til og er afhængige af den danske natur, rammes.

Fiskeriet og fiskeforarbejdende virksomheder

Danmarks Fiskeriforening forudser dramatiske konsekvenser, såfremt Danmark rammes af et omfattende olieudslip. Det fastslås, at oliekomponenterne påvirker mange aspekter af fiskenes biologi, f.eks. DNA-forstyrrelser, cellemembrandysfunktion, ændring i vækst og reproduktion samt lavere sygdomsresistens. Den komponent i olien, som er mest alvorlig for det marine økosystem, er de såkaldte polyaromatiske hydrokarboner (PAH). Laboratorieforsøg viser, at PAH kan give alvorlige langtidsskader på fisk og fiske-larver. PAH kan hæmme normal seksuel udvikling hos hanfisk, nedbryde det immunologiske forsvar hos fisk ved endog lav koncentration, forårsage kromosomale afvigelser ved meget lave koncentrationer, øge dødeligheden og reducere fiskelarvernes vækst, forårsage misdannelser og reduceret størrelse ved klækning og forårsage unormal svømmeadfærd hos fiske-larver. Fisk indtager især PAH via føden, men det kan også ske gennem hud og gæller.

Erfaringerne fra uheldet med »Exxon Valdez« den 24. marts 1989 viser, at det tager længere tid at genoprette et økosystem, end man troede. For muslingebankernes vedkommende tog det ca. 2-3 år, men nogle er endnu ikke fuldt genoprettet, og sildebestanden var fortsat ikke genoprettet 12 år senere. 12 år efter katastrofen var 60 pct. af strandområderne stadig forurenet med olie på mindre end 100 m dybde i sedimentet, og heraf var ca. 20 pct. stærkt forurenet.

De første 5-6 måneder efter olieudslippet var der ingen fangster, men efter ca. 8 måneder begyndte bestanden at vende tilbage til området igen. Danmarks Fiskeriforening vurderer, at det stadig er for tidligt at spå om langtidseffekterne af udslippet.

Det hidtil største uheld i Danmark, den 29. marts 2001, hvor »Baltic Carrier« og »Tern« kolliderede med et udslip på 2.700 t råolie som resultat, medførte, at ni fiskere fik udbetalt erstatning for ødelagt grej og tabt fiskeri. Erstatningen er primært udbetalt til bundgarnsfiskere. Der er udbetalt 750.000 kr. for ødelagt grej og 510.000 kr. for tabt fiskeri.

Danmarks Fiskeriforening anfører om det første af de nævnte scenarier, at der i april måned foregår et omfattende fiskeri med trawl, garn og snurrevod efter sild, torsk og fladfisk m.m. i området omkring Hatter Barn og Hatter Rev. Der foregår desuden bundgarns-

fiskeri bl.a. ved Røsnæs og i Århus Bugt. Den samlede værdi af fiskeladninger fra Kattegat i 2002 beløb sig til 232.169.773 kr. Der var pr. 31. december 2002 registreret 488 aktive fartøjer med fartøjsregistrering i området omkring Kattegat. Danmarks Fiskeriforening mener ikke at kunne vurdere de nøjagtige økonomiske konsekvenser ved et udslip af olie omkring Hatter Rev og Hatter Barn, men til sammenligning oplyser Danmarks Fiskeriforening, at der er afsat 20 mio. kr. som kompensation til fiskerne i Østersøen for et trawlstop i 6 uger. I Kattegat vil fiskene i tilfælde af et uheld som illustreret være forsvundet i væsentligt længere tid end 6 uger.

Med hensyn til det andet scenarium anfører Danmarks Fiskeriforening, at foråret og sommeren er gydetid for sild og torsk i Østersøen. En olieforurening af kystzonen i gydeperioden vil påvirke en fiskeår-gang betydeligt. Når olien opblandes i sedimentet, vil der ske en mere langvarig påvirkning af bunddyr, som igen påvirker fødetilgængeligheden for fisk. Udslippet kan derfor få langsigtede biologiske og økonomiske konsekvenser. Der er ligeledes en overhængende risiko for, at olien spredes til et større område, såfremt der er kraftig vind. Der er 200 fiskere på Bornholm, men mange fiskere fra hele landet fisker i området. Værdien af landinger fra Østersøen i 2002 er opgjort til 246.025.096 kr. Fiskeområdet vil som i tilfældet Hatter Barn/Hatter Rev være lukket i en kortere eller længere periode. Det er vanskeligt at sige noget om, hvor langt fra kysten man skal, før det igen vil være muligt at opnå fangster.

Som anført ovenfor er der afsat 20 mio. kr. som kompensation til fiskerne i Østersøen i tilfælde af et fiskestop i 6 uger. Fiskene vil være forsvundet i væsentligt længere tid end 6 uger i tilfælde af et uheld som det illustrerede. Et længerevarende fiskestop vil få omfattende konsekvenser for service- og forarbejdningssvirksomheder på Bornholm.

Turismeerhvervene

Danmarks Turistråd har behandlet konsekvenserne af et olieudslip for dette erhverv. Den årlige omsætning for dansk turisme er 49 mia. kr., og beskæftigelses-effekten svarer til 70.000 fuldtidsjob. Der blev i 2002 registreret 42 millioner turismeovernatninger i Danmark. Hertil kommer mellem 2 og 3 millioner en-dagsturister fra Sverige, Tyskland og Norge.

Kystnær ferieturisme er det største forretningsområde i dansk turisme. I 2001 stod det for 34,7 millioner overnatninger og skabte en omsætning på 11 mia. kr. Konsekvenserne for turismen af et eventuelt olieudslip er meget afhængige af, hvor udslippet sker. Et